

UCHWAŁA Z DNIA 10 MAJA 2007 R.
SNO 24/07

Przewodniczący: sędzia SN Józef Szewczyk (sprawozdawca).
Sędziowie SN: Helena Ciepła, Roman Kuczyński.

Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny z udziałem protokolanta w sprawie sędziego Sądu Rejonowego po rozpoznaniu w dniu 10 maja 2007 r. w związku z zażaleniem Prokuratora Okręgowego na uchwałę Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 5 stycznia 2007 r., sygn. akt (...), w przedmiocie odmowy zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej

u c h w a l i ł :

- I. utrzymać w mocy zaskarżoną uchwałę;
- II. kosztami postępowania obciążyć Skarb Państwa.

U z a s a d n i e n i e

Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny uchwałą z dnia 5 stycznia 2007 r., sygn. akt (...), postanowił odmówić zezwolenia na pociągnięcie sędziego Sądu Rejonowego do odpowiedzialności karnej. Jak wynika z uzasadnienia uchwały, zdaniem Sądu Dyscyplinarnego pierwszej instancji, materiał dowodowy zebrany w sprawie nie pozwala na uznanie, że sędzia Sądu Rejonowego umyślnie nie zawiadomiła organów ścigania o popełnieniu przestępstwa z art. 200 § 1 k.k. Brak zatem uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa z art. 231 § 1 k.k. przez sędziego Sądu Rejonowego, które stanowi niezbędną przesłankę dla podjęcia uchwały o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej.

Na powyższą uchwałę zażalenie złożył Prokurator Okręgowy, który zaskarżył ją w całości, zarzucając rozstrzygnięciu:

- I. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wydanej uchwały, mający wpływ na jej treść, wynikający z dowolnej a nie swobodnej oceny zgromadzonych materiałów dowodowych, a polegający na niesłusznym przyjęciu, iż w sprawie brak jest dowodów na popełnienie przez sędziego Sądu Rejonowego czynu polegającego na tym, że w okresie od dnia 21 lutego 2005 r. do dnia 19 października 2005 r. w A., jako funkcjonariusz publiczny, będąc sędzią Sądu Rejonowego oraz mając wiarygodną informację o popełnieniu ściganego z urzędu przestępstwa kwalifikowanego z art. 200 k.k., polegającego na obcowaniu płciowym z małoletnią poniżej lat 15 – Katarzyną G., wbrew prawnemu obowiązкови

ciążącemu na niej mocą art. 304 § 2 k.p.k. nie zawiadomiła o ujawnionym przestępstwie organów uprawnionych do jego ścigania, w wyniku czego działała na szkodę interesu prywatnego małoletniej Katarzyny G. oraz publicznego w postaci dobra wymiaru sprawiedliwości, to jest przestępstwa z art. 231 § 1 k.k., podczas gdy uzyskane dowody w postaci protokołu posiedzenia sądu opiekuńczego w sprawie sygn. III RNsm 23/05 z dnia 21 lutego 2005 r., aktu urodzenia małoletniej Oliwi G., treści wywiadu kuratora zawodowego, zeznań przesłuchanych w sprawie świadków, w tym Kamili i Bogusława G., Doroty B., Danuty T., Magdaleny B. oraz sędziego Sądu Rejonowego i wynikający z nich niewątpliwy fakt posiadania przez tego sędziego wiedzy o przestępstwie i dotychczasowym zaniechaniu powiadomienia o nim organów ścigania w subsumpcji z obowiązkiem wynikającym z dyspozycji art. 304 § 2 k.p.k., ocenione we wzajemnym powiązaniu, z uwzględnieniem zasad prawidłowego rozumowania i doświadczenia życiowego wskazują na sprawstwo i winę w zakresie opisanego przestępstwa;

- II. obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia w postaci art. 7 i art. 410 k.p.k., art. 424 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k. oraz art. 413 § 1 pkt 4 i 6 k.p.k. poprzez zaniechanie ukształtowania przekonania Sądu Dyscyplinarnego pierwszej instancji w oparciu o zasady prawidłowego rozumowania oraz wskazania wiedzy i doświadczenia życiowego, co doprowadziło do dowolnej, a nie swobodnej oceny zgromadzonych materiałów dowodowych, z pominięciem całokształtu okoliczności ujawnionych w sprawie, skutkiem czego, wbrew dowodom, błędnie podjęto zaskarżoną uchwałę z zaniechaniem przytoczenia opisu i kwalifikacji prawnej czynu oraz wskazania zastosowanych przepisów ustaw, co jednocześnie skutkowało powstaniem oczywistych sprzeczności uzasadnienia uchwały w zakresie odpowiedzialności karnej innych funkcjonariuszy publicznych oraz sędziego Sądu Rejonowego.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty autor zażalenia wniósł o zmianę zaskarżonego rozstrzygnięcia i podjęcie uchwały zezwalającej na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego Sądu Rejonowego.

Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego jest ugruntowany pogląd, że zarzut błędu w ustaleniach faktycznych nie może sprowadzać się do samej polemiki z ustaleniami sądu, a powinien wykazywać, że oceny i wnioski wyprowadzone przez sąd orzekający z okoliczności ujawnionych w toku przewodu sądowego nie odpowiadają wymogom

logicznego rozumowania. Możliwość przedstawienia ustaleniom sądu odmiennego poglądu nie może prowadzić do wniosku o dokonaniu przez sąd błędu w ustaleniach faktycznych (por. wyrok Sądu Najwyższego I KR 197/74, OSNKW 1975, nr 5, poz. 58).

Zdaniem Prokuratora Okręgowego Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny błędnie ustalił, że w sprawie brak jest dowodów świadczących o popełnieniu przez obwinioną sędziego Sądu Rejonowego przestępstwa z art. 231 § 1 k.k., podczas gdy dowody w postaci protokołu posiedzenia sądu opiekuńczego w sprawie III RNsm 23/05 z dnia 21 lutego 2005 r., aktu urodzenia małoletniej Oliwi G., treści wywiadu kuratora zawodowego, zeznań świadków Kamili i Bogusława G., Doroty B., Danuty T., Magdaleny B. oraz sędziego Sądu Rejonowego „wskazują na sprawstwo i winę wymienionej w zakresie opisanego przestępstwa”.

Zaprezentowana argumentacja nie znajduje jednak potwierdzenia w zebranych materiale dowodowym.

W dniu 20 listopada 2006 r. sędzia Sądu Rejonowego zeznała: „nie wiem dlaczego w tej sprawie nie złożyłam doniesienia o przestępstwie. Myślę, że podświadomie założyłam, że ktoś już zawiadomił, chociażby lekarz, który od dnia urodzin dziecka od listopada 2004 r., o tym wiedział. A w pierwszej kolejności to powinien był o tym zawiadomić dzielnicowy, który w takiej małej miejscowości wie zwykle o sprawach. O tej sprawie wiedział także Urząd Stanu Cywilnego, który wystawiał akt urodzenia” (k. 21 akt ASDo 2/06).

Wiarygodność tych zeznań nie jest kwestionowana przez strony. W tej sytuacji treść protokołu posiedzenia w sprawie sygn. II RNsm z dnia 21 lutego 2005 r., w której zawarto oświadczenie wnioskodawców Kamili i Bogusława G., że nie powiadomili organów ścigania o zaistnieniu przestępstwa z art. 200 § 1 k.k. popełnionego na szkodę ich córki Katarzyny G. nie przesądza o winie obwinionej. Jak już wspomniano sędzia Sądu Rejonowego była przekonana, iż stosownego zawiadomienia dokonali niezwłocznie dyrektor szpitala, kierownik USC, w końcu dzielnicowy. Powołani w zarzucie zażalenia świadkowie, opisując zasady orzekania w Sądzie Rejonowym nie podali dowodów wskazujących na działanie obwinionej z winy umyślnej.

Sędzia Sądu Rejonowego zetknęła się ze sprawą małoletniej Oliwi G. w zastępstwie innego sędziego, dopiero w dniu 21 lutego 2005 r., czyli 3 miesiące po urodzeniu się w dniu 24 listopada 2004 r. Oliwi G. W świetle doświadczenia życiowego obwiniona logicznie oceniła, że lekarze, nauczyciele, urzędnicy USC zgodnie z treścią art. 304 § 2 k.p.k. niezwłocznie powiadomili o fakcie popełnienia przestępstwa na szkodę Katarzyny G. Ponadto była przekonana, że policja, a w szczególności dzielnicowy w tak małej miejscowości, posiada co najmniej wiedzę operacyjną o omawianym zdarzeniu.

Oczywiście, mając pełne podstawy do stwierdzenia, że organy ścigania stosownie do treści art. 304 § 2 k.p.k. zostały poinformowane niezwłocznie o omawianym przestępstwie – przez odstąpienie od bardzo opóźnionego zawiadomienia nie dopuściła się przestępstwa umyślnego, ani też nieumyślnego niedopełnienia obowiązków, abstrahując od tego, że takie nieumyślne działanie po upływie prawie roku od zaistnienia przestępstwa nie mogło wyrządzić istotnej szkody.

W doktrynie i judykaturze panuje jednolity pogląd, że przestępstwo z art. 231 § 1 k.k. „musi być zawinione umyślnie, co oznacza, że funkcjonariusz publiczny musi obejmować swoim zamiarem (bezpośrednim lub ewentualnym) zarówno przekroczenie uprawnień lub niedopełnienie obowiązków (w wyniku działania lub zaniechania), jak i działanie na szkodę interesu publicznego lub prywatnego, charakteryzujące to przekroczenie uprawnień lub niedopełnienie obowiązków” (postanowienie Sądu Najwyższego WK 3/03, OSNKW 2003 r., nr 5–6, poz. 53).

Nietrafny jest również drugi zarzut zażalenia, rażącej obrazy art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k., art. 424 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k. oraz art. 413 § 1 pkt 4 i 6 k.p.k.

Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny stosownie do treści art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. ujawnił w toku posiedzenia całość zebranych dowodów w sprawie, a następnie dokonał ich prawidłowej – swobodnej ceny. Uchwałę uzasadnił zgodnie z wymogami art. 424 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k., wskazując jakie fakty uznał za udowodnione i wyjaśniając szczegółowo podstawę rozstrzygnięcia.

Do uchwały o odmowie zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego – przepisy Kodeksu postępowania karnego, w tym art. 413 § 1 pkt 4 i 6 k.p.k., stosuje się odpowiednio (art. 128 Prawa o u.s.p.). Już w pierwszym zdaniu uzasadnienia zaskarżonej uchwały Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny przytoczył kwalifikację prawną i opis czynu, w związku z którym oskarżyciel publiczny złożył wniosek o zezwolenie na pociągnięcie sędziego Sądu Rejonowego do odpowiedzialności karnej. W uzasadnieniu tym wyjaśniono również dlaczego sędzia zachowaniem swym nie wyczerpała znamion przestępstwa opisanego w art. 231 § 1 k.k.

Biorąc powyższe rozważania pod uwagę, Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny zaskarżoną uchwałę utrzymał w mocy.